

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/55/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1322204641
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1322204641.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti : A. B., nar. XX.X.XXXX a C. B., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, maloleté deti rodičov : matka D. B., E. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D. XX, G., štátna občianka SR, zastúpená : JUDr. Zuzana Kubalová, advokátka so sídlom Obchodná 40, Bratislava a otec B. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom F. XX, G., štátny občan SR, o návrhu na úpravu výkon práv a povinností rodičov k maloletým deťom, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III zo dňa 27.1.2023, č. k. 39P/180/2022 – 16, jednomyseľne takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí konanie vedené pod sp. zn. 39P/180/2022 o návrhu matky na úpravu práv a povinností k maloletým deťom zastavil. Rozhodnutie právne odôvodnil § 159 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C. s. p.“) konštatujúc, že v konaní začatom po návrhu matky zo dňa 4.1.2022, vedenom na totožnom súde pod sp. zn. 38P/1/2022, bolo rozhodnuté o rozvode manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Keďže matka sa návrhom doručeným súdu dňa 10.10.2022 domáhala úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva mal za to, že prejednaníu tohto neskoršieho návrhu bráni prekážka už začatého konania a konanie zastavil.

2. Proti rozhodnutiu podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí navrhujúc, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vo veci konal a rozhodol, resp. aby vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odvolaní poukázala na to, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci, neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v miere, že došlo k jej porušeniu práva na spravodlivý proces. Konštatovala, že návrhom zo dňa 3.1.2022, zapísaným pod sp. zn. 38P/1/2022, sa domáhala rozvodu manželstva s otcom maloletých detí a úpravy práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Pred rozhodnutím súdu v tejto veci podala dňa 10.10.2022 návrh na úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, ktorý bol zapísaný pod sp. zn. 39P/180/2022. Skutočnosť, že predmetný návrh sa týkal úpravy práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva vyplýva z obsahu predmetného návrhu, pričom v petite návrhu bolo len z dôvodu zrejmej nesprávnosti uvedené, že úprava práv a povinností k maloletým deťom sa týka času po rozvode manželstva. Súd prvej inštancie postupoval rozpore so zásadami zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C. m. p.“) aj napriek tomu, že je povinný viesť konanie o úprave práv a povinností k maloletým deťom v súlade s ust. § 30 C. m. p. v súčinnosti s ostatnými subjektami konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá. Ak sa súd domnieval, že predmetný návrh zo dňa 10.10.2022 sa týka rovnakej právnej veci ako konanie pod sp. zn. 38P/1/2022, bol povinný vykonať vhodné opatrenie, aby predmetný rozpor

návrhu s jeho petitom odstránil (napr. mal vypočítať matku). Podľa názoru matky súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom rezignoval na vyšetrovaciu povinnosť, vyplývajúcu mu z ustanovení procesného predpisu a riadne nezistil skutočný stav veci, pričom tým matke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 C. m. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 C. s. p. a dospel k záveru o dôvodnosti odvolania matky.

4. V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že matka sa návrhom zo dňa 3.1.2022, vedeným na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38P/1/2022, domáhala vydať rozhodnutie, ktorým bude manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené a bude upravený výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. O tomto návrhu Okresný súd Bratislava rozhodol rozsudkom vyhláseným v priebehu pojednávania nariadeného na prejednanie veci na deň 15.11.2022. V podaní zo dňa 6.10.2022, doručenom Okresnému súdu Bratislava III dňa 10.10.2022, označenom ako „Návrh na určenie výživného na maloleté deti a úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom“, matka navrhla na čas po rozvode zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti, počnúc dňom podania návrhu uložiť otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého A. B. sumou 600 eur mesačne a na maloletú C. B. sumou 450 eur mesačne a styk otca s maloletými deťmi neupraviť.

5. Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 2 ods. 2 C. m. p. na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Podľa § 161 ods. 1 C. s. p. ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

8. Podľa § 161 ods. 2 C. s. p. ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Podľa § 159 C. s. p. začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

10. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zastavení konania sp. zn. 39P/180/2022 odôvodnil tým, že prejednanie veci bráni prekážka veci začatej. Prekážka začatého konania vzniká (je daná), ak je na ktoromkoľvek súde začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Nejde o totožnosť veci a nie je daná prekážka litispendencie, ak chýba čo i len jeden znak totožnosti veci. Podľa názoru odvolacieho súdu, v konaniach Okresného súdu Bratislava III vedených pod sp. zn. 38P/1/2022 a sp. zn. 39 P/180/2022 nemožno konštatovať totožnosť predmetu konania.

11. Podľa § 23 ods. 1 C. m. p. konanie sa začína na návrh.

12. Podľa § 25 C. m. p. v návrhu na začatie konania sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie účastníkov, ich zástupcov, ak ich majú, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a musí byť zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha.

13. Podľa čl. 7 veta prvá C. m. p. úkony účastníkov konania sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah.

14. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „Zákon o rodine“) v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

15. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že aj napriek tomu, že procesnému právu je pojmovo vlastný určitý „formalizmus“, podľa čl. 7 C. m. p. je nutné každý procesný úkon účastníka konania posudzovať predovšetkým s prihliadnutím na jeho obsah, keďže najmä v prípade laického prvku v civilnom mimosporovom konaní, by nebolo spravodlivé od takýchto subjektov žiadať, aby sa vyjadrovali čistou a presnou procesnou terminológiou. Rozhodujúcim kritériom v posudzovaní procesných úkonov je obsah daného procesného úkonu, z ktorého súd ustáli vôľu účastníka konania a charakter jeho procesnej aktivity. Súd vždy uváži obsah (zmysel) prejavu vôle účastníka a uzavrie, o aký úkon sa z tohto hľadiska jedná. V posudzovanej veci je pre rozhodnutie podstatným, že konanie o rozvod manželstva (ktoré je návrhovým konaním) je zo zákona spojené s konaním o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 C. m. p.), ktoré je svojim charakterom konaním vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Súd konajúci o rozvode manželstva rozhoduje zásadne len o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode a žiadnu povinnosť súvisiacu s úpravou výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode nemôže upraviť inak, než v nadväznosti na právoplatnosť výroku o rozvode manželstva (celá úprava výkonu rodičovských práv a povinností smeruje len do času, ktorý nastane po právoplatnosti výroku rozsudku o rozvode).

17. V kontexte uvedeného sa odvolací súd nezhoduje s názorom súdu prvej inštancie v tom, že návrh matky zo dňa 6.10.2022 je možné posúdiť ako podanie, ktorým sa matka opakovane domáhala úpravy pomerov rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva (§ 100 C. m. p., § 24 Zákona o rodine). Aj keď v tomto (neskôr začatom) konaní matka bola a aj naďalej je zastúpená zástupcom z radov advokátov, u ktorého sa predpokladá schopnosť kvalifikovane zastupovať účastníka konania, nie je možné vylúčiť ani stav, kedy nejednoznačnosť podaného návrhu je možné pripísať momentálnemu zlyhaniu, resp. chybe v písaní. V danej veci za stavu, kedy obsah návrhu matky zo dňa 6.10.2022 bol vzájomne rozporný v navrhovanom spôsobe rozhodnutia (v časti návrhu osobnej starostlivosti rodičov sa mala úprava týkať pomerov rodičov po rozvode, v časti určenia vyživovacej povinnosti otca pomerov od podania návrhu, t.j. pomerov existujúcich pred rozhodnutím súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38P/1/2022), kedy matka podaný návrh právne odôvodňovala ust. § 36 Zákona o rodine (vzťahujúceho sa na úpravu výkonu práv a povinností rodičov na čas do rozvodu manželstva), bol súd prvej inštancie povinný nejednoznačnosť návrhu, dôsledkom ktorej je pochybnosť o obsahu tohto úkonu, odstrániť postupom podľa § 129 ods.1 C. s. p. Vzhľadom k uvedenému tak súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď bez ďalšieho uznesením konanie o návrhu matky zo dňa 6.10.2022, vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 39P/180/2022 zastavil.

18. S poukazom na uvedené a na to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces, pričom tento nedostatok nie je možné napraviť v odvolacom konaní, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zrušil a vec podľa § 391 ods. 2 C. s. p. vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou prvoinštančného súdu bude v ďalšom priebehu konania riadne ustáliť jeho predmet, t.j. čoho sa matka návrhom zo dňa 6.10.2022 domáha a na základe akých skutkových okolností, a to postupom podľa § 129 C. s. p. a v nadväznosti na ďalšie procesné úkony matky zvoliť ďalší postup v konaní; v novom rozhodnutí o veci súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 C. m. p., § 393 ods. 2 C. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa

(§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).